

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(2)	(4)	(2)	(3)	(4)	(1)	(4)	(1)	(2)	(3)	תשובה

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	שאלה
(4)	(3)	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	(3)	(3)	(4)	תשובה

23	22	21	שאלה
(4)	(2)	(1)	תשובה

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **מכמורת** : דָּיָג – (מכמורת=רשת דייגים)

היחס : מכמורת היא מכשיר המשמש לְדָיָג.
א' זה מכשיר המשמש לִב'.

תשובה (1): מהמורה : נסיעה. האם **מהמורה** היא מכשיר המשמש לנסיעה? לא. **מהמורה** היא בור, ולכן היא מפריעה לנסיעה.

תשובה (2): מהלומה : חבישה. האם **מהלומה** היא מכשיר המשמש לחבישה? לא. **מהלומה** עשויה לגרום למישהו אחר לפציעה, שבעקבותיה יהיה עליו לעבור **חבישה**.

תשובה (3): קולמוס : כתיבה. האם **קולמוס** הוא מכשיר המשמש לכתיבה? כן. **קולמוס** הוא עט.

תשובה (4): בולמוס : זלילה. האם **בולמוס** הוא מכשיר המשמש לזלילה? לא. פירוש המילה **בולמוס** הוא התקף זלילה.

תשובה (3).

2. השאלה: **ישים** : ליישם -

היחס : ישים זה משהו שניתן ליישם אותו.
א' זה משהו שניתן לִב' אותו.

תשובה (1): נצחית : להנציח. האם **נצחית** זה משהו שניתן להנציח אותו? לא. משהו **נצחית** הוא משהו שאין צורך להנציח אותו.

תשובה (2): אכיל : לאכול. האם **אכיל** זה משהו שניתן לאכול אותו? כן.

תשובה (3): תובעני : לתבוע. האם **תובעני** זה משהו שניתן לתבוע אותו? לא. **תובעני** הוא מישהו או משהו שנוטה לתבוע דברים (כגון כסף/זמן/תשומת לב).

תשובה (4): מפתיע : להפתיע. האם **מפתיע** זה משהו שניתן להפתיע אותו? לא. מה שמפתיע נוטה להפתיע מישהו אחר.

תשובה (2).

3. השאלה: שורר : השתרר –

היחס : השתרר זה נהיה שורר.
ב' זה הפך ל-א'.

- תשובה (1): בוער : התלקח. האם התלקח זה הפך לבוער? כן.
תשובה (2): שותק : היסה. האם היסה זה הפך לשותק? לא. היסה זה גרם למישהו אחר להיות שותק.
תשובה (3): ישן : הקיץ. האם הקיץ זה הפך לישן? לא. הקיץ זה הפסיק להיות ישן.
תשובה (4): עובד : התבטל. האם התבטל זה הפך לעובד? לא. מי שהתבטל הוא מישהו שאינו עובד.
תשובה (1).

4. השאלה: חור : טלאי - (טלאי = חתיכת אריג לתיקון קרע בבגד)

היחס : טלאי נועד לכסות על החור.
ב' נועד לכסות על א'.

- תשובה (1): רגל : קב. האם קב נועד לכסות על הרגל? לא. קב זה רגל מלאכותית.
תשובה (2): שן : סתימה. האם סתימה נועדה לכסות על השן? לא. סתימה נועדה להסתיר פגם (חור) בשן.
תשובה (3): אצבע : אצבעון. האם אצבעון נועד לכסות על האצבע? לא. אצבעון אמנם מכסה על באצבע, אולם הוא נועד להגן על האצבע.
תשובה (4): קרחת : פאה. האם פאה נועדה לכסות על הקרחת? כן.
תשובה (4).

5. השאלה: אח : שאר – (שאר = קרוב משפחה)

היחס : אח זה סוג של שאר.
א' זה סוג של ב'.

- תשובה (1): מוזיקה : אמנות. האם מוזיקה זה סוג של אמנות? כן.
תשובה (2): שירה : פיסול. האם שירה זה סוג של פיסול? לא. שירה ופיסול הם שניהם סוג של אמנות.
תשובה (3): תאטרון : הצגה. האם תאטרון זה סוג של הצגה? לא. תאטרון הוא המקום בו נערכת ההצגה.
תשובה (4): קולנוע : בימוי. האם קולנוע זה סוג של בימוי? לא. בימוי זה מקצוע בתחום הקולנוע.
תשובה (1).

6. השאלה: **אמת מים : מים -**

היחס: אמת מים היא כלי/מכשיר שתפקידו להוביל **מים**.
א' מכשיר שתפקידו להוביל את **הב'**.

תשובה (1): מכרה פחם : פחם. האם **מכרה פחם** הוא מכשיר שתפקידו להוביל **פחם**? לא. **מכרה פחם** זה המקום בו כורים **פחם**.

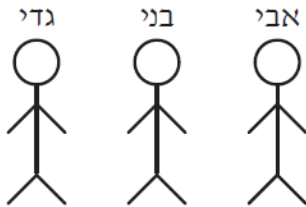
תשובה (2): קו ייצור : מוצר. האם **קו ייצור** הוא מכשיר שתפקידו להוביל **מוצר**? לא. על גבי **קו הייצור** מכינים את **המוצר**.

תשובה (3): אורחת גמלים : גמלים. האם **אורחת גמלים** הוא מכשיר שתפקידו להוביל **גמלים**? לא. **אורחת גמלים** זה שיירת **גמלים**.

תשובה (4): מסילת רכבת : רכבות. האם **מסילת רכבת** הוא מכשיר שתפקידו להוביל **רכבות**? כן.
תשובה (4).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה**: שלושה אנשים - אבי, בני וגדי - עומדים בשורה **בסדר המתואר בסרטוט**.
בדיוק שניים מהם דוברי אנגלית, בדיוק שניים דוברי רוסית, ובדיוק שניים דוברי צרפתית.
ידוע כי :

- אבי דובר צרפתית.
- שני דוברי האנגלית עומדים זה ליד זה.
- שני דוברי הרוסית עומדים משני צדיו של אחד מדוברי הצרפתית.
- לפיכך, מתוך שלוש השפות, **בני** דובר –

פתרון : ננסה לבדוק מה ניתן להסיק מנתוני השאלה :

מכיוון שנתון כי שני דוברי האנגלית עומדים זה ליד זה, הרי ששני דוברי האנגלית הם אבי ובני אן בני וגדי.
בשתי האפשרויות בני בהכרח דובר אנגלית.
נתון כי שני דוברי הרוסית עומדים משני צדיו של אחד מדוברי הצרפתית, ולכן בהכרח בני אשר עומד באמצע דובר צרפתית, ואבי וגדי הם שני דוברי הרוסית.
נשאלנו איזה שפות דובר בני : מצאנו כי בני דובר אנגלית וצרפתית אולם אינו דובר רוסית (שכן יש בדיוק שניים שדוברים רוסית - אבי וגדי).

תשובה (3).

8. **השאלה:** משה: "רוב חבריי ללימודים הפסיקו את לימודיהם בחוג להיסטוריה ועברו ללמוד בחוג לכלכלה." חיים: "זו הוכחה נוספת שאנשים מוכנים להשקיע פחות בהעשרת עולמם הפנימי, ויותר בלימודים שיאפשרו להם למצוא עבודה ביתר קלות."

מדבריו של חיים עולה כי הוא סבור שלעומת הלימודים בחוג להיסטוריה, הלימודים בחוג לכלכלה _____ למצוא עבודה ביתר קלות, _____ העשרת עולמו הפנימי של האדם.

פתרון: מכיוון שמתאור מעבר בין החוג להיסטוריה לחוג לכלכלה הוא הוכחה בעיני חיים שאנשים מוכנים להשקיע פחות בהעשרת עולמם הפנימי ויותר בלימודים שיאפשרו מציאת עבודה, הרי שהחוג לכלכלה מאפשר מציאת עבודה ביתר קלות, ומכאן שהתשובות שנותרו הן תשובות (2) ו-(3), והחוג להיסטוריה הוא שתורם יותר להעשרת העולם הפנימי. תשובה (2).

תשובה (2).

9. **השאלה:** בניסוי חילקו חוקרים דובונים צהובים לילדים. לאחר זמן מה הציעו לכל אחד מן הילדים להחליף את הדובון שקיבל בדובון זהה שצבעו ירוק. מרבית הילדים סירבו להצעה. החוקרים שיערו כי סירובם של הילדים נובע מהעדפה לצבע הצהוב, אך ממצאי ניסוי המשך שערכו הראו כי השערה זו אינה נכונה.

איזה מן התיאורים הבאים הוא המתאים ביותר לתאר את ניסוי המשך שערכו החוקרים?

פתרון: בעקבות תוצאות הניסוי הראשון שיערו החוקרים כי הסירוב להחליף את הדובון הצהוב בדובון ירוק נובע מהעדפת הצבע הצהוב. מכיוון שהניסוי הנוסף הראה כי השערה זו אינה נכונה, עלינו לחפש תשובה אשר מספקת הסבר אחר לסירוב, כלומר תשובה אשר לפיה יתכן שלא העדפת הצבע הצהוב על פני הירוק גרמה לסירובם של הילדים להחליף את הדובונים. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): החוקרים נתנו לכל ילד דובון צהוב, ולאחר זמן מה הציעו לו להחליפו בדובון קטן יותר שצבעו ירוק. מרבית הילדים סירבו להצעה.

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה מספקת הסבר חלופי. מהניסוי המתואר לא ברור האם סירובם של הילדים להחליף את הדובון הוא מכיוון שהם אוהבים הצבע הירוק פחות מהצבע הצהוב או מכיוון שהדובון המוצע קטן יותר.

תשובה (2): החוקרים נתנו לכל ילד דובון כתום, ולאחר זמן מה הציעו לו להחליפו בדובון גדול יותר שצבעו צהוב. מרבית הילדים נענו להצעה.

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה מספקת הסבר חלופי. מהניסוי המתואר לא ניתן לדעת האם הילדים הסכימו להחליף את הדובון מכיוון שהם מעדיפים את הצבע הצהוב על פני הכתום או מכיוון שהדובון המוצע גדול יותר מהדובון שהיה ברשותם.

תשובה (3): החוקרים נתנו לכל ילד דובון צהוב, ולאחר זמן מה הציעו לו להחליפו בדובון גדול יותר שצבעו צהוב. מרבית הילדים נענו להצעה.

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה מספקת הסבר חלופי לניסוי הראשון. מהניסוי המתואר ניתן להניח כי הילדים הסכימו להחליף את הדובון מכיוון שהם מעדיפים דובון גדול יותר מהדובון שהיה ברשותם. מכיוון שבניסוי המקורי ההבדל היחיד בין הדובונים היה הצבע, היא אינה מספקת הסבר אחר לניסוי הראשון.

תשובה (4): החוקרים נתנו לכל ילד דובון ירוק, ולאחר זמן מה הציעו לו להחליפו בדובון זהה לו שצבעו צהוב. מרבית הילדים סירבו להצעה.

זו התשובה הנכונה. התשובה מספקת הסבר חלופי לניסוי הראשון. בשני הניסויים סירבו הילדים להחלפת הדובון שהיה ברשותם לדובון בצבע אחר וזהה לו בגודל. מכיוון שההצעות להחלפה היו מצבע צהוב לירוק (בניסוי הראשון) ומצבע ירוק לצהוב (בניסוי השני) ובשני המקרים הדובונים היו זהים בגודלם, הרי שכל הנראה הילדים מסרבים להחלפה לא בשל העדפת הצבע הירוק אלא מכיוון שהם מעדיפים להישאר עם הדובון שברשותם (המוכר) על פני החלפתו במשהו אחר (חדש).

תשובה (4).

הוראות לשאלות 10-11:

לפניכם תיאור של שני ניסויים. קראו אותו, וענו על שתי השאלות שאחריו.

ניסוי 1: חוקרים שיערו שאדם שישתה בכל יום כמות מים כפולה מהכמות הממוצעת שבני אדם נוהגים לשתות ביום, בריאותו תשתפר. הם אספו נבדקים שנוהגים לשתות בכל יום את הכמות היומית הממוצעת של מים ומצב בריאותם דומה, וביקשו ממחציתם (קבוצה א) לשתות בכל יום במשך חודשיים כמות כפולה של מים מהכמות שהיו רגילים לשתות. לאחר החודשיים האלה הם השוו בין מצב הבריאות שלהם ובין מצבם של נבדקי המחצית השנייה (קבוצה ב), שלא שינו את הרגלי שתיית המים שלהם.

ניסוי 2: חוקרים שיערו שהימנעות מצריכת סוכר גורמת לכאבי ראש. הם בחרו כמה עשרות נבדקים באופן אקראי וביקשו ממחציתם להימנע לחלוטין מצריכת סוכר במשך שבוע, ומן המחצית השנייה - להמשיך לצרוך סוכר כרגיל. לאחר שבוע בדקו החוקרים את הנבדקים משתי הקבוצות.

10. השאלה: להלן ארבע הקבלות בין תפקידיהם של גורמים שונים בשני הניסויים. איזו מהן נכונה?

פתרון: בכל אחד מהניסויים ישנה קבוצה אשר היא הקבוצה שעליה מבוצעת בדיקת ההשערה, כלומר קבוצת הניסוי וקבוצה נוספת שהיא קבוצת הבקרה. בניסוי 1 קבוצה א, כלומר אלו ששתו מים כפולה, היא קבוצת הניסוי, וקבוצה ב היא קבוצת הבקרה. בניסוי 2 קבוצת הניסוי ביקשו לבדוק מה ההשפעה של הימנעות מצריכת סוכר, ולכן קבוצת הניסוי היא הקבוצה שנמנעה מצריכת סוכר, וקבוצת הבקרה היא הקבוצה שהמשיכה לצרוך סוכר כרגיל. תשובה (2).

תשובה (2).

11. השאלה: השערת החוקרים בניסוי 1 לא אוששה, ואילו השערת החוקרים בניסוי 2 אוששה. איזו מההמלצות הבאות היא המתאימה ביותר להיות המלצה הנשענת על תוצאות הניסויים?

פתרון: החוקרים בניסוי 1 שיערו כי בריאותו של אדם שישתה בכל יום כמות מים כפולה מהכמות הממוצעת שבני אדם נוהגים לשתות ביום, תשתפר. אם הטענה לא אוששה, הרי שבריאותם של מי ששתו מים כפולה לא השתפרה, ולכן צפוי שהמלצת החוקרים תהיה שלא כדאי לשתות כמות מים כפולה מהממוצע, כלומר ניתן לפסול את תשובות (1) ו-(2).

החוקרים בניסוי 2 שיערו שהימנעות מצריכת סוכר גורמת לכאבי ראש. אם הטענה אוששה, הרי שאלו שנמנעו מסוכר סבלו מכאבי ראש, ולכן צפוי שהמלצת החוקרים תהיה שלא להימנע מצריכת סוכר, ולכן תשובה (3) נפסלת.

תשובה (4).

12. השאלה: מאז ומעולם הייתה האדריכלות בבואה נאמנה לתפיסות חברתיות, כלכליות ותרבותיות. כזו היא גם האדריכלות הישראלית, המשקפת, בין השאר, מתח האופייני למדינות מהגרים: מתח בין הזר לילידי, בין ייבוא רעיונות וגישות מן החוץ לבין ניסיון מתמיד לינוק מהמקום.

איזו מן הטענות הבאות נטענת בפסקה?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): ייחודה של האדריכלות הישראלית הוא שהיא משקפת נאמנה תפיסות חברתיות, כלכליות ותרבותיות.

תשובה זו אינה נכונה, שכן בפסקה נטען ש: "מאז ומעולם הייתה אדריכלות היא בבואה נאמנה לתפיסות חברתיות, כלכליות ותרבותיות, וכזו היא גם האדריכלות הישראלית...". מנתון זה עולה כי אין זה נכון לטעון שהאדריכלות הישראלית ייחודית בכך שהיא משקפת תפיסות חברתיות, כלכליות ותרבותיות.

תשובה (2): שלא כמו האדריכלות במדינות מהגרים אחרות, האדריכלות בישראל אינה נסמכת רק על ייבוא רעיונות וגישות מן החוץ, אלא גם על מסורות מקומיות.

בפסקה נטען ש: "... גם האדריכלות הישראלית, המשקפת, בין השאר, מתח האופייני למדינות מהגרים: מתח בין הזר לילידי, בין ייבוא רעיונות וגישות מן החוץ לבין ניסיון מתמיד לינוק מהמקום". מכאן ניתן להסיק

דצמבר 2016 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

שבאדריכלות הישראלית כפי שקורה גם במדינות מהגרים אחרות מיובאים רעיונות וגישות הן מהחוץ, וגם יונקת מהמקום, כלומר ממסורות פנימיות. מכיוון שמצאנו כי לפי הפסקה אין זה נכון לטעון שהאדריכלות הישראלית שונה מהאדריכלות במדינות מהגרים אחרות, הרי שהטענה בתשובה אינה נכונה.

תשובה (3): כמו האדריכלות בכלל, האדריכלות הישראלית משקפת תפיסות חברתיות, כלכליות ותרבותיות.

זו התשובה הנכונה. טענה זו נטענה במפורש בפסקה: "מאז ומעולם הייתה האדריכלות בבואה נאמנה לתפיסות חברתיות, כלכליות ותרבותיות. כזו היא גם האדריכלות הישראלית..."

אין צורך להמשיך ולבדוק את התשובה הנותרת, אולם נעשה זאת לשם השלמת ההסבר.

תשובה (3): הנושא המרכזי שסביבו התגבשה האדריכלות הישראלית הוא המתח בין הזר לילידי, מתח האופייני למדינות מהגרים.

תשובה זו אינה נכונה. הפסקה אינה עוסקת בשאלה מה הנושא המרכזי שסביבו התגבשה האדריכלות הישראלית, ולכן לא ניתן לטעון כי היה זה המתח שבין הזר לילידי.

תשובה (3).

13. השאלה: במתכון כתוב: "אם העוגה מאבדת מנפחה, יש להנמיך את טמפרטורת התנור _____ התבנית בנייר אלומיניום, אלא אם כן החלה העוגה כבר להיחרך, אז יש לכבות את התנור _____ התבנית." במהלך אפיית עוגה הבחין דן שהיא _____ כיסה את התבנית בנייר אלומיניום _____ כתוב במתכון.

פתרון: נבדוק את תשובה (1), ונבין באמצעותה את מבנה המשפט:

תשובה (1): "אם העוגה מאבדת מנפחה, יש להנמיך את טמפרטורת התנור **בלי לכסות את** התבנית בנייר אלומיניום, אלא אם כן החלה העוגה כבר להיחרך, אז יש לכבות את התנור **רק לאחר כיסוי** התבנית." במהלך אפיית עוגה הבחין דן שהיא **מאבדת מנפחה, ומרוב לחץ לא** כיסה את התבנית בנייר אלומיניום **אלא רק הנמיך את טמפרטורת התנור, בניגוד מוחלט** לכתוב במתכון.

מבנה המשפט: חלקו הראשון של המשפט מנסח את החוקים, חלקו השני מתאר מה קרה לעוגה וכיצד פעל דן, והיחס בין שני החלקים אשר נמצא בסופו של כל משפט, הוא האם דן פעל בניגוד להוראות או לפיהן.

חלק ראשון: איבוד נפח ⇐ מנמיכים טמפרטורה + לא מכסים, אבל אם העוגה נחרכה ⇐ מכבים + מכסים. **חלק שני:** העוגה איבדה מנפחה (ולא נחרכה), ודן לא כיסה והנמיך טמפרטורה. מכיוון שדן פעל בדיוק לפי ההוראות, הרי שאין זה נכון לטעון שהוא פעל בניגוד להן, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): "אם העוגה מאבדת מנפחה, יש להנמיך את טמפרטורת התנור **לאחר כיסוי** התבנית בנייר אלומיניום, אלא אם כן החלה העוגה כבר להיחרך, אז יש לכבות את התנור **בלי לכסות את** התבנית." במהלך אפיית עוגה הבחין דן שהיא **איבדה מנפחה, וכבר החלה להיחרך, ומרוב לחץ כיבה את התנור, ולא** כיסה את התבנית בנייר אלומיניום **בניגוד לכל** הכתוב במתכון.

חלק ראשון: איבוד נפח ⇐ מנמיכים טמפרטורה + מכסים, אבל אם העוגה נחרכה ⇐ מכבים + לא מכסים. **חלק שני:** העוגה איבדה מנפחה + נחרכה, ודן כיבה + לא כיסה. מכיוון שדן פעל בדיוק לפי ההוראות, הרי שאין זה נכון לטעון שהוא פעל בניגוד להן, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): "אם העוגה מאבדת מנפחה, יש להנמיך את טמפרטורת התנור **לאחר כיסוי** התבנית בנייר אלומיניום, אלא אם כן החלה העוגה כבר להיחרך, אז יש לכבות את התנור **בלי לכסות את** התבנית." במהלך אפיית עוגה הבחין דן שהיא **מאבדת מנפחה, ובלי להתבלבל** כיסה את התבנית בנייר אלומיניום **והנמיך את טמפרטורת התנור, בדיוק כפי** שכתוב במתכון.

חלק ראשון: איבוד נפח ⇐ מנמיכים טמפרטורה + מכסים, אבל אם העוגה נחרכה ⇐ מכבים + לא מכסים. **חלק שני:** העוגה איבדה מנפחה, ודן כיסה + הנמיך. מכיוון שדן פעל בדיוק לפי ההוראות, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

השאלה: " _____ התחבטתי בשאלה אם ראוי לתרגם את ספרו של היינץ קלמנט לערבית, " הסביר המתרגם המצרי גמאל בכרי למראיינו, "הספר יפה, _____ להבנת המציאות האוסטרית העכשווית, מה עוד _____ זכה בפרס גרשמיט השנה, אלא ש _____ כדי להציג לקורא את ההיסטוריה האוסטרית באופן _____".

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): "רבות התחבטתי בשאלה אם ראוי לתרגם את ספרו של היינץ קלמנט לערבית, " הסביר המתרגם המצרי גמאל בכרי למראיינו, "הספר יפה, אך אינו תורם ולו במעט להבנת המציאות האוסטרית העכשווית, מה עוד שבסופו של דבר הוא לא זכה בפרס גרשמיט השנה, אלא שבמגמתיות שלו אין כדי להציג לקורא את ההיסטוריה האוסטרית באופן מעורר מחשבה."

מבנה המשפט: חלקו הראשון של המשפט מספר על התלבטותו או העדר ההתלבטות לגבי שאלת תרגום הספר, ובהמשך תיאור של חלק מתכונות הספר. בחלקו השני של המשפט מתוארות תכונות אחרות של הספר אשר מכיוון שהיחס בין שני החלקים אשר נמצא באמצע המשפט "אלא ש" הוא יחס של ניגוד, מצופה שיעמדו בניגוד לתכונות החלק הראשון.

הערה: יחס הניגוד בין שני החלקים עשוי לרמוז כי התשובה הנכונה תהיה כזו שבחלק אחד יש תיאור של תכונותיו הטובות של הספר ובחלק השני תכונותיו השליליות, ולכן קרוב לוודאי שאלו יגרמו להתלבטות בקשר לשאלה האם לתרגמו.

חלק ראשון: בכרי התלבט רבות האם לתרגם את הספר, מכיוון שמצד אחד הספר יפה אך לא תורם להבנת המציאות האוסטרית ולא זכה בפרס.

חלק שני: במגמתיות של הספר אין להציג את ההיסטוריה האוסטרית באופן מעורר מחשבה. לא ברור מדוע המתרגם התלבט בשאלה האם לתרגם את הספר כאשר הספר יפה אך לא תורם להבנת המציאות, לא זכה בפרס וגם אין במגמתיות שלו משהו המעורר את המחשבה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): "לא התחבטתי בשאלה אם ראוי לתרגם את ספרו של היינץ קלמנט לערבית, " הסביר המתרגם המצרי גמאל בכרי למראיינו, "הספר יפה, ולדעתי גם חשוב להבנת המציאות האוסטרית העכשווית, מה עוד שאני זוקף לזכותו את העובדה שהוא זכה בפרס גרשמיט השנה, אלא שבכנות הבלתי-מתפשרת שלו יש כדי להציג לקורא את ההיסטוריה האוסטרית באופן מדויק."

חלק ראשון: בכרי לא התלבט בשאלה האם לתרגם את הספר, כלומר בכרי רצה לתרגמו, מכיוון שהספר יפה וחשוב וגם זכה בפרס.

חלק שני: בכנות של הספר יש כדי להציג את ההיסטוריה האוסטרית באופן מדויק. אין ניגוד בין העובדה שהספר יפה חשוב + זכה בפרס לבין העובדה שבאמצעות הכנות של הספר מוצגת ההיסטוריה האוסטרית באופן מדויק, ומכאן שהמשפט שקיבלנו אינו הגיוני, וניתן לפסול את התשובה.

תשובה (3): "לא התחבטתי בשאלה אם ראוי לתרגם את ספרו של היינץ קלמנט לערבית, " הסביר המתרגם המצרי גמאל בכרי למראיינו, "הספר יפה, אם כי אינו תורם ולו במעט להבנת המציאות האוסטרית העכשווית, מה עוד שאין לשכוח כי הוא זכה בפרס גרשמיט השנה, אלא שבאבחנות החריפות שלו אין כדי להציג לקורא את ההיסטוריה האוסטרית באופן בהיר ומעניין."

חלק ראשון: בכרי לא התלבט בשאלה האם לתרגם את הספר, מכיוון שהספר יפה אם כי לא תורם כלל להבנת המציאות + זכה בפרס. כבר בשלב זה, ולאור המידע שהספר לא תורם להבנת המציאות לא ברור מדוע לא התלבט המתרגם בשאלה האם לתרגמו.

חלק שני: באבחנות החריפות של הספר אין הצגה של ההיסטוריה האוסטרית באופן בהיר ומעניין. גם בחלק זה ישנה בעיה, שכן לא ברור מדוע אין באבחנות החריפות של הספר כדי להציג את ההיסטוריה באופן בהיר ומעניין, ולכן התשובה נפסלת.

דצמבר 2016 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

תשובה (4): "רבות התחבטתי בשאלה אם ראוי לתרגם את ספרו של היינץ קלמנט לערבית," הסביר המתרגם המצרי גמאל בכרי למראיינו, "הספר יפה, ולדעתי גם תורם להבנת המציאות האוסטרית העכשווית, מה עוד שאין להתעלם מהעובדה שהוא זכה בפרס גרשמיט השנה, אלא שהוא נגוע בלאומנות שיש בה כדי להציג לקורא את ההיסטוריה האוסטרית באופן מגמתני למדי."

חלק ראשון: בכרי התלבט רבות בשאלה האם לתרגם את הספר, מכיוון שהספר יפה ותורם להבנת המציאות. חלק שני: הספר נגוע בלאומנות שיש בה כדי להציג את ההיסטוריה האוסטרית באופן מגמתני. ברור מדוע בכרי התלבט, שכן מצד אחד יש לספר יתרונות ומצד שני הוא נגוע בלאומנות המציגה את ההיסטוריה באופן מגמתני, בין שני החלקים אכן צריך להיות ניגוד, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

15. השאלה: לא מעטים מקרב האנשים שהצביעו _____ מינויו של אברמוב ליושב ראש הוועדה חשבו _____ מתאים לתפקיד. _____ שהייתה זו _____ כלפיו שגרמה להם להצביע כפי שהצביעו.

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): לא מעטים מקרב האנשים שהצביעו נגד מינויו של אברמוב ליושב ראש הוועדה חשבו באמת ובתמים שהוא אינו מתאים לתפקיד. עם זאת, איני סבור שהייתה זו טינתם כלפיו שגרמה להם להצביע כפי שהצביעו.

מבנה המשפט: חלקו הראשון של המשפט מתאר מה חשבו באמת האנשים שהצביעו בעד/נגד אברמוב על מידת התאמתו לתפקיד. חלקו השני של המשפט מתאר מה לדעת המחבר הייתה הסיבה להצבעתם. מילת הניגוד בין שני החלקים נמצאת בהשלמה השלישית ומשתנה בין התשובות השונות.

חלק ראשון: לא מעטים=רוב, ולכן רוב האנשים שהצביעו נגד המנוי חשבו שהוא לא מתאים. חלק שני: איני סבור שהם הצביעו כך, כלומר כנגדו בגלל טינתם כלפיו, מכאן שכל הנראה המחבר מאמין שהם הצביעו נגדו מסיבות אמתיות, כלומר בגלל שחשבו שהוא אינו מתאים לתפקיד. שני החלקים מתאימים זה לזה, ומכאן שמילת היחס המופיעה בהשלמה השלישית - "עם זאת", שהיא מילת ניגוד אינה מתאימה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): לא מעטים מקרב האנשים שהצביעו נגד מינויו של אברמוב ליושב ראש הוועדה חשבו שלמעשה הוא מתאים לתפקיד. לכן לא יתכן שהייתה זו טינתם כלפיו שגרמה להם להצביע כפי שהצביעו.

חלק ראשון: רוב האנשים שהצביעו נגד המנוי חשבו שהוא מתאים.

חלק שני: לא יתכן שהם הצביעו כך, כלומר כנגדו, בגלל טינתם כלפיו, מכאן שכל הנראה המחבר מאמין שהם לא הצביעו כך בגלל טינתם אלא הם הצביעו נגדו מסיבות אמתיות, כלומר בגלל שחשבו שהוא אינו מתאים לתפקיד.

הטענה בחלק הראשון היא שרובם האמינו שהוא מתאים, ולפי החלק השני הטענה היא כי רובם סברו שהוא אינו מתאים. שני החלקים עומדים בניגוד זה לזה, ומכאן שמילת היחס המופיעה בהשלמה השלישית - "לכן", שהיא מילה המצביעה על התאמה אינה מתאימה. התשובה נפסלת.

תשובה (3): לא מעטים מקרב האנשים שהצביעו בעד מינויו של אברמוב ליושב ראש הוועדה חשבו שלמעשה אין הוא מתאים לתפקיד. עם זאת, לא הייתי שולל על הסף את האפשרות שהייתה זו חיבתם כלפיו שגרמה להם להצביע כפי שהצביעו

חלק ראשון: רוב האנשים שהצביעו בעד המנוי חשבו שהוא לא מתאים.

חלק שני: איני שולל את האפשרות שהם הצביעו כך, כלומר בעדו, בגלל חיבתם כלפיו, מכאן שכל הנראה המחבר מאמין שרובם הצביעו בעדו בגלל שחיבבו אותו לתפקיד, כלומר הם חושבים שהוא לא מתאים. הטענה בחלק הראשון היא שרובם האמינו שהוא אינו מתאים, ולפי החלק השני הטענה היא כי רובם סברו שהוא אינו מתאים. שני החלקים מתאימים, ומכאן שמילת היחס המופיעה בהשלמה השלישית - "עם זאת", שהיא מילה המצביעה על ניגוד אינה מתאימה. התשובה נפסלת.

תשובה (3): לא מעטים מקרב האנשים שהצביעו **בעד** מינויו של אברמוב ליושב ראש הוועדה חשבו **שהוא באמת מתאים לתפקיד**. **אולם אין לי ספק** שהייתה זו **בעיקר חיבתם** כלפיו שגרמה להם להצביע כפי שהצביעו

חלק ראשון: רוב האנשים שהצביעו **בעד** המנוי חשבו שהוא **מתאים**.
חלק שני: אין לי ספק שהם הצביעו כך, כלומר **בעדו**, בעיקר בגלל חיבתם כלפיו, מכאן שככל הנראה המחבר מאמין שרובם הצביעו **בעדו** בגלל שחיבבו אותו לתפקיד, כלומר הם חושבים שהוא לא מתאים.
הטענה בחלק הראשון היא שרובם האמינו שהוא **אינו מתאים**, ולפי החלק השני הטענה היא כי רובם סברו שהוא **אינו מתאים**. שני החלקים מתאימים, ומכאן שמילת היחס המופיעה בהשלמה השלישית - "עם זאת", שהיא מילה המצביעה על ניגוד אינה מתאימה. התשובה נפסלת.
תשובה (4).

16. השאלה: במאמר על חיבורו של דנטה "המונרכיה" נכתב: "לכאורה, אין מסתו הפוליטית של דנטה מגעת לרמה אינטלקטואלית גבוהה ביותר, אלא שמן הראוי לא להיחפז למסקנות על סמך התבוננות שלאחר שש מאות וחמישים שנה; אף מושגי שירתו של דנטה לא מושגי זמננו הם, ואין אנו עומדים עליהם ונהנים מהם הנאה שלמה אלא במאמץ של לימוד ועיון המקרבנו לעולמו ולזמנו של המשורר. ואם בשירה כך - בתורת המדיניות על אחת כמה וכמה".

איזו מן הטענות הבאות נטענת בפסקה?

פתרון: ראשית, נסביר את האמור בפסקה: לפי הפסקה לכאורה אין הרמה האינטלקטואלית של המסה של דנטה גבוהה, אולם אין להיחפז למסקנות על סמך התבוננות ממרחק זמן כה רב. כפי שמושגי השירה של דנטה אינם בני זמננו, ולא ניתן ליהנות מהם אלא לאחר מאמץ ולימוד, על אחת וכמה, כלומר, כך גם לגבי תורת המדיניות. מכאן שדעת המחבר יש ללמוד ולהתעמק לפני שנוכל ליהנות ולהבין לעומקה את המסה הפוליטית שלו.
נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אי-אפשר להעריך נכונה את הרמה האינטלקטואלית של מסתו הפוליטית של דנטה בלי ללמוד את שירתו לעומקה.

התשובה אינה נכונה. לפי הפסקה בדיוק כפי שלא ניתן להבין וליהנות מהשירה מבלי ללמוד אותה לעומק, כך גם אי אפשר להעריך נכונה את הרמה האינטלקטואלית של מסתו הפוליטית של דנטה מבלי ללמוד אותה לעומק.

תשובה (2): לעולם לא נוכל ליהנות משירתו של דנטה במידה שבה נהנו ממנה בני זמנו, וממסתו הפוליטית – לא כל שכן.

התשובה אינה נכונה. לא נטען בפסקה כי לא נוכל ליהנות משירתו של דנטה או ממסתו הפוליטית, אלא הטענה היא כי נוכל ליהנות ממנה (ללא כל השוואה להנאה ששאבו ממנה בני זמנו) רק לאחר מאמץ ולימוד.

תשובה (3): אם קוראים את מסתו של הפוליטיקאי של דנטה קריאה המתבססת על הבנה של מושגי תקופתו, מתברר כי למעשה היא עולה בערכה על שירתו

התשובה אינה נכונה. בפסקה אין כלל השוואה בין ערכן של המסה הפוליטית ושירתו של דנטה.

תשובה (4): בשל מרחק הזמן, כדי שיהיה אפשר להעריך נכונה את מסתו הפוליטית של דנטה דרושה השקעה בעיון ובלמוד. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

17.

השאלה: מחזור השירים "מחולות ריקים" למשורר חזי לסקלי שרוי במתח מתמיד של סתירה פנימית. לסקלי מבקש לכתוב בעטה השבור של השפה: הוא מראה את הבעיות שבשימוש במילים ומציג את השפה ככלי ריק שאי-אפשר להביע באמצעותו טענות, מחשבות או רגשות. תחת זאת שיריו של לסקלי מציעים את המחול, שמתגלה בשירים כשפה היחידה המאפשרת ביטוי עצמי ותקשורת אמתית.

איזו מהאפשרויות הבאות היא המתאימה ביותר להיות "הסתירה הפנימית" הנזכרת בפסקה?

פתרון: ראשית, ננסה לנתח את הפסקה: הפסקה נפתחת בהצהרה כי מחזור השירים של לסקלי שרוי במתח של סתירה פנימית. המשך הפסקה מפרט/מסביר את הסתירה. לאחר ההצהרה כי לסקלי מנסה לכתוב בעטה השבור של השפה, הפסקה מפרטת כי לסקלי מראה את הבעיות שבשימוש במילים בניסיון לתאר מחשבות או רגשות, ותחתיה מציג את המחול כשפה שמאפשרת תקשורת אמתית.

תשובה (1): לסקלי מנסה לבטא את עצמו וליצור תקשורת אמתית באמצעות כלי בלתי-מילולי כמו מחול התשובה אינה נכונה. הפסקה אינה טוענת כי לסקלי מנסה לבטא את עצמו וליצור תקשורת בעזרת מחול, אלא טוענת כי באמצעות שיריו שהמחול היא השפה היחידה שמאפשרת תקשורת אמתית.

תשובה (2): לסקלי קרא למחזור השירים שלו "מחולות ריקים", בעוד שלמעשה טענתו היא שהשפה המילולית היא הריקה.

התשובה אינה נכונה. לסקלי אמנם טוען שהשפה היא ריקה, אולם אין בפסקה טענה כי שמו של מחזור השירים מהווה את הסתירה הפנימית.

תשובה (3): לסקלי שואף לתאר דבר מופשט כמו טענות, מחשבות או רגשות באמצעות דבר מוחשי כשפה המילולית.

התשובה אינה נכונה. הפסקה אינה טוענת שלסקלי שואף לתאר טענות, מחשבות ורגשות באמצעות השפה המילולית, אלא שלסקלי טוען שהשפה היא כלי שאי-אפשר להביע באמצעותו טענות, מחשבות ורגשות.

תשובה (4): לסקלי מנסה להשתמש במילים כדי לתאר את אוזלת ידה של השפה המילולית. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: אמש נתקל גרשון ברחוב בשרגא, אחרי שלא התראו במשך שנה. שלא כבפגישותיהם בעבר, שבהן היה גרשון מחבק את שרגא בהתרגשות, הוא נהג הפעם כאילו אינו מכיר אותו.

איזו מן האפשרויות הבאות עשויה להסביר את מה שקרה?

פתרון: לפי הפסקה הראשונה פרוסופגנוזיה היא תסמונת שהלוקים בה אינם יכולים לזהות פנים אנושיות. מכיוון שגרשון אינו מזהה את שרגא, הרי שגרשון לוקה בפרוסופגנוזיה. לפי הפסקה ישנם שני סוגים של פרוסופגנוזיה: כזו שנגרמת כתוצאה מחבלה שנגרמה למוח, ופרוסופגנוזיה מולדת. מכיוון שלפי הפסקה בפגישותיהם בעבר זיהה גרשון את שרגא, הרי שככל הנראה גרשון סובל מפרוסופגנוזיה שנגרמה מחבלה.

תשובה (4).

19. השאלה: אחת ההנחות העומדות בבסיס מחקרו של בראד דושיין (פסקה שנייה) היא ש-

פתרון: לפי הפסקה דושיין הציג לנבדקים גירויים חזותיים ומיפה את האזורים המוחיים שבם נרשמה פעילות בתגובה. התברר שהאזור שמכונה FFA הגיב בעוצמה גבוהה במיוחד, הן אצל בני אדם והן אצל קופי המקק למראה פנים של בני מינם. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): ככל שהגירויים שהנבדקים נחשפים אליהם מגוונים יותר, כך גוברת פעילות תאי ה-FFA

תשובה לא נכונה. לא נאמר בפסקה כי הגירויים צריכים להיות מגוונים.

תשובה (2): ככל שבתהליך זיהוי הפרצופים מעורבים אזורים רבים יותר, כך עוצמת הפעילות המוחית גדולה יותר

תשובה לא נכונה. הפסקה אינה עוסקת במעורבות של מספר איזורים בתהליך, אלא מציינת שזוהתה תגובה מוגברת רק באזור אחד, אזור ה-FFA.

תשובה (3): ככל שהפעילות באזור מסוים במוח בתגובה לגירוי חזקה יותר, כך גדולה מעורבותו בזיהוי הגירוי

זו התשובה הנכונה. אם במהלך הניסוי נמדדה הפעילות של כל אזור במוח, הרי שההנחה שעומדת בבסיס הניסוי היא כי שככל שעוצמת הפעילות כתוצאה מהגירוי גדולה יותר, הרי שכך ככל הנראה הוא מעורב יותר בתהליך זיהוי של הגירוי.

תשובה (4): ככל שפעילות תאי ה-FFA גוברת, כך תהליך המיפוי מדויק יותר.

התשובה אינה נכונה. הפסקה אינה עסקה כלל בשאלת דיוק המיפוי.

תשובה (3).

20.

השאלה: מהפסקה השנייה משתמע כי החוקרים מניחים שיכולת האדם לזהות פרצופים של בני אדם -

פתרון: נשאלנו מה עשוי להשתמע שמניחים החוקרים מיכולתו של האדם לזהות פרצופים של בני אדם. לאחר המחקר המתואר בנושא האזור במוחותיהם של בני אדם שהגיב לפרצופים, נכתב בהמשך הפסקה כי החוקרים נעזרו באלקטרודות שהוחדרו למוחם של קופי המקק על מנת לזהות את הפעילות של כל תא. מההיעזרות בקופי מקק ניתן להסיק כי החוקרים סבורים שיש דמיון בין יכולת הזיהוי של בני אדם ליכולת הזיהוי של קופי המקק, שאחרת לא היו נעזרים בהם.

תשובה (1): טובה מיכולתו לזהות תצלומים של פרצופים.

התשובה אינה נכונה. בחלק העוסק בניסוי שנערך בבני אדם נכתב כי למשתתפים הוצגו תצלומים של בני אדם, ולא נערכה כל השוואה בין יכולתו של האדם לזהות פרצופים לבין יכולתו לזהות תצלומים.

תשובה (2): תלויה בקיומה של חשיפה לגירויים חזותיים מגוונים.

תשובה לא נכונה. לא נטען בפסקה כי יכולתו של האדם לזהות פרצופים תלויה בחשיפה לגירויים מגוונים, אלא נטען כי לפי החוקרים יש במוחנו מנגנון מולד שזה תפקידו.

תשובה (3): היא מולדת ולכן אינה מחייבת פעילות של אזור ה-FFA

תשובה לא נכונה. יכולת זיהוי הפרצופים אמנם מולדת לפי החוקרים, אולם לא נאמר שהיא אינה מחייבת פעילות של אזור ה-FFA.

תשובה (4): דומה בבסיסה ליכולת של קופי המקק לזהות פרצופים של בני מינם. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

21.

השאלה: לפי הנאמר בפסקה השלישית, איזה מהתרשימים הבאים עשוי להציג את עמדתה של איזבל גוטייה באשר לעוצמת הפעילות של תאי ה-FFA בתגובה לסוג גירוי מסוים?

פתרון: בפסקה השלישית מובאת טענתה של גוטייה כי תאי ה-FFA אינם משמשים לזיהוי פרצופים בלבד אלא לזיהוי אובייקטים מוכרים מכל סוג שהוא. עוד נטען בפסקה כי ככל שהעצם מוכר יותר לאדם כך גדלה עוצמת הפעילות בתאי ה-FFA. בתשובות מוצע סוג הקשר בין מידת החשיפה בעבר לגירוי (ציר ה-x) לבין עוצמת הפעילות של תאי ה-FFA בתגובה לגירוי (ציר ה-y), מכיוון שמצאנו כי ככל שהגורם הראשון גדל, כך גדל גם הגורם השני, הרי שיש יחס ישר ביניהם, כלומר תשובה (1).

תשובה (1).

22.

השאלה: המשפט שלפניכם מציג את דבריו של אחד ממבקריה של איזבל גוטייה, התומך בתאוריית המנגנון המולד. הוא מתייחס לממצאים נוספים מהניסוי המתואר בפסקה השנייה (שורות 10-11). השלימו את המשפט באופן המתאים לנאמר בקטע:

"מסקנותיה של איזבל גוטייה אינן עולות בקנה אחד עם העובדה כי בניסוי קופי המקק _____ תאי ה-FFA של הקופים _____ להצגת תצלומים של חלקי גוף של קופי מקק, שהרי הקופים נחשפים מלידתם לחלקי גוף של קופים אחרים במידה _____ לפניהם."

פתרון: טענתה של גוטייה היא שחשיפה תכופה לגורם מסוים מגדילה את עוצמת הפעילות בתאי ה-FFA כתוצאה מחשיפה נוספת לאותו גורם. נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): "מסקנותיה של איזבל גוטייה אינן עולות בקנה אחד עם העובדה כי בניסוי קופי המקק לא הגיבו תאי ה-FFA של הקופים כלל להצגת תצלומים של חלקי גוף של קופי מקק, שהרי הקופים נחשפים מלידתם לחלקי גוף של קופים אחרים במידה פחותה מאשר לפניהם."

התשובה אינה נכונה, מכיוון שאין זה נכון לטעון שהתשובה אינה עולה בקנה אחד עם טענתה של גוטייה. לפי טענתה של גוטייה אם הקופים נחשפו לחלקי הגוף במידה פחותה מאשר לפניהם הרי שעוצמת התגובה של תאי ה-FFA תהיה פחותה. לא ניתן לדעת מה הייתה מידת החשיפה של הקופים לאותם חלקי גוף, ומכאן שיתכן שמידת החשיפה הייתה כזו שאין כלל תגובה של תאי ה-FFA לחלקי הגוף.

תשובה (2): "מסקנותיה של איזבל גוטייה אינן עולות בקנה אחד עם העובדה כי בניסוי קופי המקק לא הגיבו תאי ה-FFA של הקופים כלל להצגת תצלומים של חלקי גוף של קופי מקק, שהרי הקופים נחשפים מלידתם לחלקי גוף של קופים אחרים במידה דומה לחשיפתם לפניהם."

זו התשובה הנכונה. לפי טענתה של גוטייה אם הקופים נחשפו לחלקי הגוף במידה דומה לפניהם, הרי שעוצמת התגובה של תאי ה-FFA תהיה פחותה. אם תאי ה-FFA של הקופים לא הגיבו כלל, הרי שהטענה שבתשובה אכן אינה תואמת את טענתה של גוטייה.

תשובה (2).

23.

השאלה: ה"הסתגלות" (שורה 28) היא הסתגלות -

פתרון: נתחיל בקריאה מתחילת המשפט שבה היא מופיעה וקצת לאחריה. לפי הנתען משורה 27 ואילך: כאשר אנשים שאינם חולים נחשפים מספר פעמים לאותם פרצופים מתרחשת בתאים הסתגלות, כלומר בחשיפות הבאות תאי ה-FFA אינם מופעלים שוב.

תשובה (4).